

У интервјуу за “Нову” посланица Европског парламента из редова Зелених, Виола фон Крамон, рекла је да су људи у Србији с правом уплашени због пројекта “Рио Тинто”, јер, како каже, та компанија нема добру историју пословања у другим земљама. Она је додала да власт у Србији једино познаје језик силе и насиља, што се могло закључити након протеста и блокада путева.

Виола фон Крамон једна је од најчешће помињаних посланика ЕП у Србији. Њене отворене критике на рачун власти у Београду редовно изазивају реакције врха државе, у првом реду Александра Вучића и Ане Брнабић, који је махом оптужују како “намено жели да ослаби Србију”.

У разговору за наш дневни лист, европосланица из редова Зелених се осврнула на протесте у нашој земљи и инциденте који су се догодили на њима, о пословању компаније Рио Тинто, као и о промени односа према Србији, која ће дефинитивно уследити по ступање на дужност нове власти у Немачкој.

“Захтев ће бити – испуните заостали домаћи из владавине права и борбе против корупције и организованог криминала, јер нема више гледања кроз прсте због прелазне оцене”.

У Србији трају протести против компаниј Рио Тинто и ископавања литијума. Какав је став ЕП и ЕУ поводом пројекта “Јадар” ?

Незахвално је да говорим у име комплетног Европског парламента или Европске уније. Људи су са правом уплашени, јер Рио Тинто има све, само не беспрекорну тековину, што знамо из искуства других земаља. Рио Тинто има обавезу да јавно обзнани све своје планове, будући да садашње стање само подгрева сумње да се ради о закулисним договорима и потенцијалној корупцији. Зато сматрам да људи имају у потпуности право на протест. Разумем грађане који нису задовољни начином како се комуницира са њима и тиме како власт управља читавим процесом. То власт у Србији мора озбиљно да схвати и надам се да ће на другачији начин опходити према људима који протестују.

Људи су са правом уплашени, јер Рио Тинто има све, само не беспрекорну тековину, што знамо из искуства других земаља. Рио Тинто има обавезу да јавно обзнани све своје планове, будући да садашње стање само подгрева сумње да се ради о закулисним договорима и потенцијалној корупцији. Зато сматрам да људи имају у потпуности право на протест

Како тумачите реакцију врха српске државе поводом сукоба током протеста?

Слике које су дошле до нас су биле шокантне. У питању је недозвољено и брутално поступање према грађанима. Нисам видела да су људи који су протестовали били насилни, већ напротив. С друге стране, власт је све схватила веома лично и реаговала је веома грубо – на демонстранте су послали полицију, специјалне јединице, али и хулигане који су се физички обрачунавали са грађанима. То је неприхватљиво и нема везе са владавином права која би морала да буде заступљена у Србији и зато имам потребу да отворено критикујем то.

Шта то говори о властима у Србији?

То говори да нису спремни да разговарају са људима који не деле њихово мишљење и да једино познају језик силе и насиља.

Како објашњавате ту потребу да се скрива посао са Рио Тинтом од народа?

Све све што бих навела било би у домену спекулација. Не знам зашто се толико плаше тога и зашто све држе затворено. Не мислим ту само на Владу Србије, већ и на компанију Рио Тинто. Уколико је све чисто као што тврде, докажете транспарентност и покажите све елаборате и документа о пројекту.

Хоће ли Србија бити жртва Западне Европе и њених потреба за литијум?

Зашто кажете жртва? Не долази у обзир да Србија буде тест-земља за било чије прљаве технологије јер оно што се дешава у Србији директно утиче на све нас пошто на вашу земљу гледамо као на будућу чланицу и најближег суседа који је већ у унутрашњем дворишту Уније. Важно је да нагласим да постоји више земаља где је могуће ископавати литијум и то само по себи није спорно. У нормалним и уобичајеним околностима договара се стратешко партнерство између компаније и државе и такви пројекти се реализују уз посебне услове.

Не долази у обзир да Србија буде тест-земља за било чије прљаве технологије јер оно што се дешава у Србији директно утиче на све нас пошто на вашу земљу гледамо као на будућу чланицу и најближег суседа који је већ у унутрашњем дворишту Уније

То подразумева испуњавање најзахтевнијих критеријума кад је реч о заштити животне средине, али подразумева и обавезу власти да објасни народу шта је договорено, ко ће имати користи од тог пројекта и на који начин ће се он одразити на Србију и регион у будућности. Не можете такве ствари да спроводите, а да игноришете грађане, што је случај у Србији. Видим да су људима затворена сва врата, да нико нема идеју шта се

заправо ради и да су уговори склапани под велом тајне. С друге стране, компанија Рио Тинто наставља да ради и откупљује куће, док мештани не успевају да живе од своје земље. И онда се поставља питање зашто је народ незадовољан? Па, наравно да ће протестовати због тога.

Дакле, нико неће натерати Србију нити њене грађане на нешто против чега је очигледна већина. Узимајући у обзир целокупну ситуацију, мислим да Рио Тинто треба да преиспита цео пројекат и свој приступ.

Ваше име често помињу председник Вучић и премијерка Брнабић, оптужујући вас да “лажете како бисте нанели штету Србији”. Како реагујете на то?

Уколико ме они на тај начин награђују и користе као главну мету, то више говори о њима. Ништа не схватам лично, већ као политичко такмичење. Добро је што схватају озбиљно моје поруке, али бих још више волела да имамо прави дијалог у ком ћемо показати међусобно разумевање за ствари које су добре за Србију. Никада нисам напала председника Србије или премијерку лично, већ сам увек говорила о техничко-политичким питањима. Ако они мисле да је боље да мене лично нападају, нека то и раде, али то није мој начин комуницирања.

Како врх ваше странке реагује на то?

Мислим да ни њих не занима то. Зашто бих занимало, кад се ни ја не обазирем на нападе који долазе. Нико то не доживљава као озбиљну претњу, стога и немају разлог да реагују.

Зашто је до сада ЕУ толерисала аутократску власт у Србији?

Мислим да није проблем у Европској унији, већ у појединцима који су блиски владајућој странци у Србији. Ту пре свега мислим на комесара за проширење Оливера Вархеја, који је близак са Виктором Орбаном и Александром Вучићем и који, са своје позиције, подупире Вучића. Мислим да то није добро и да нас такав приступ не води нигде. Опет,

јасно је да се дешавају промене у односу и да ЕУ заузима све чвршћи став. Видећемо како ће се поставити нова Влада Немачке и какав ће она имати однос према Србији. Надам се да ћемо ускоро имати идентичан, заједнички став, и ми из Европског парламента и кључне и највеће чланице Европске уније.

Мислим да није проблем у Европској унији, већ у појединцима који су блиски владајућој странци у Србији. Ту пре свега мислим на комесара за проширење Оливера Вархеја, који је близак са Виктором Орбаном и Александром Вучићем и који, са своје позиције, подупире Вучића

Хоће ли нова влада у Немачкој имати другачији однос према Србији и власти Александра Вучића?

Захваљујући везама Српске напредне странке са Европском народном партијом, Немачка је имала мекши, да не кажем позитиван приступ према Србији и њеним проблемима. Извесно је ће се то променити. Видимо то и по односу колега из редова социјалдемократата, како у ЕП, тако и у Немачкој. Ни они нису задовољни ситуацијом у Србији, а уколико јавно изнесу своје примедбе, верујем да ће то бити значајно другачије од онога што смо до сада слушали од Ангеле Меркел и Урсуле фон дер Лајен. Очекујем, дакле, строжи, али фер став – испуните заостали домаћи из владавине права, борбе против корупције и организованог криминала, јер нема више гледања кроз прсте због прелазне оцену.

Шта мислите, због чега је Меркел одабрала Србију као једну од последњих земаља које ће посетити?

Претпостављам да је желела да искаже поштовање, али истовремено и да покаже како очекује да њена посета допринесе помацима на пољу реформи и у самом дијалогу Београда и Приштине. Била је у Србији, а потом у Албанији, верујем због тога што је хтела да пошаље поруку региону да је Немачка и те како заинтересована за овај део Европе. Верујем да њена посета има везе са будућим пројектима, али и проблемима који морају да се реше. Надам се да је председник Србије свестан свих тих очекивања.

Често се истиче да ви немате важну улогу међу немачким Зеленим. Па имате ли?

Заиста је занимљиво колико се то упорно понавља. У Европском парламенту се бавим Србијом и Западним Балканом у име Зелених, пратим помно шта се дешава у вашој земљи и наравно да имам утицај на институције у Европској унији. Сви ме обично представљају само као известитељку за Косово, али ја сам и известитељка из сенке за Србију и моја институционална обавеза је да помно држим под лупом сва релевантна дешавања у вашој земљи и региону. Зелени имају редовну координацију на националном и европском нивоу и све оно што ми пратимо у Бриселу дође до мојих колега у Бундестагу и од скоро ће се налазити у кабинетима нове владе у Берлину. Ја сам део групе за спољне послове Зелених и наш рад у Европском парламенту јако утиче на ставове мојих колега на националном нивоу.

У Европском парламенту се бавим Србијом и Западним Балканом у име Зелених, пратим помно шта се дешава у вашој земљи и наравно да имам утицај на институције у Европској унији

На националној фреквенцији ове недеље смо могли чути увреде на рачун опозиционарке Маринике Тепић због њеног порекла. Шта вама то говори?

Очекивала сам да су такве ствари превазиђене. То много говори о начину размишљања људи који су власт у Србији. У том смислу, за мене у Немачкој није важно ко је турског, афричког или неког другог порекла... Шта значи то што је неко румунског порекла? Је л' то подразумева да нема право на држављанство? На који начин је то компромитујуће? Сматрам да је свако ко се роди и живи у Србији њен грађанин, без обзира на порекло. Овако се не воде политичке расправе.

Недавно сте били на Косову и говорили сте о положају манастира Високи Дечани. Шта је ваша порука приштинским властима? Да ли је угрожена минастриска имовина?

Владавина закона се не може селективно спроводити. У овом случају постоји судска одлука и она се мора поштовати. У више наврата смо апеловали на влада у Приштини да прихвати одлуку и то смо напоменули и на нашем последњем састанку.

(Нова.рс)